

Subsemnatul Dumitru Manțu, funcționar public în cadrul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor - Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Constanța, în temeiul art. 19 din Legea nr. 361/2022, privind protecția avertizorilor în interes public,

Având în vedere semnificațiile:

- *încălări ale legii*, definite la art. 3, punctul 1 din lege ca fiind fapte care constau într-o acțiune sau inacțiune care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale, care privesc domeniul protecției consumatorilor;
- *informații referitoare la încălcări ale legii*, definite la art. 3, punctul 2 din lege ca fiind informații, inclusiv suspiciuni rezonabile, cu privire la încălcări efective sau potențiale ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul autorităților, instituțiilor publice precum și informațiile cu privire la încercări de a ascunde astfel de încălcări;
- *divulgare publică*, definită la art. 3, punctul 6 din lege ca fiind punerea la dispoziție, în orice mod, în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii;

Ținând seama de:

- *principiul legalității*, prevăzut de art. 4, lit. a) din lege, potrivit căruia autoritățile, instituțiile publice au obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale prin asigurarea respectării depline a dreptului la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor;
- *principiul bunei administrări*, prevăzut de art. 4, lit. d) din lege, potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public sunt datorate să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență și eficacitate a folosirii resurselor;

formulez prezenta:

DIVULGARE PUBLICĂ

Faptul că deși avea la dispoziție toate pârghiile legale necesare Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, prin funcțiile de conducere, nu a întreprins demersurile necesare, conform atribuțiilor prevăzute de lege, pentru ocrotirea interesului public prin verificarea respectării legislației specifice protecției consumatorilor în cadrul contractelor de credit încheiate de consumatori în perioada 2005-2008 și pentru dispunerea măsurilor de limitare a consecințelor prestării serviciilor financiare care nu sunt în concordanță cu dispozițiile legale, a fost arătat în mod special în cadrul avertizării publice din luna ianuarie 2019.

În acest sens în luna februarie 2019 au fost sesizate Guvernul României și Parlamentul României, doar Comisia pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiției realizând o audiere de formă în luna aprilie 2019, fără niciun rezultat, nici măcar un răspuns formal.

În perioada septembrie – decembrie 2019, în calitate de coordonator temporar al Direcției Produse și Servicii Financiare Bancare și Nebancare am inițiat acțiunea tematică de control de verificare a respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor privind creditele acordate în moneda CHF (franc elvețian), acțiune de control nefinalizată ca urmare a refuzului conducerii Autorității de a aproba prelungirea tematicii, fapt pentru care în luna decembrie 2020 a fost realizată o altă avertizare publică și a fost sesizată și Direcția Națională Anticorupție, care a transmis sesizarea către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sector 1 București, care a realizat cercetarea prin Poliția Sectorului 1 București, și a finalizat cercetarea prin clasare în luna mai 2024.

Au fost transmise în atenția conducerii Autorității memorii în cursul anilor 2021 și 2022, cu rugămintea de a analiza oportunitatea de organizare a acțiunilor de control tematice de fond la operatorii financiar bancari, pentru a verifica respectarea prevederilor legale privind protecția consumatorilor în cazul contractelor de credit încheiate înainte de apariția O.U.G. nr. 50/2010, memorii care nu au avut niciun rezultat.

În cursul anului 2022 au fost înregistrate și trei încercări de constituire a unor colective temporare care au avut printre obiective și cel de a identifica oportunitatea, legalitatea și modalitatea de desfășurare de controale tematice la instituțiile financiar bancare care au acordat credite înainte de intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010, inclusiv privind creditele acordate în moneda CHF (franc elvețian), toate fără niciun rezultat, conducerea Autorității neimplicându-se absolut deloc.

Într-un final, după o așteptare de 8 ani, la sfârșitul lunii iulie 2023 a fost inițiată acțiunea tematică de verificare a respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în cazul contractelor de credit încheiate în perioada 2004-2010 (până la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010) de către instituțiile financiar bancare.

În cadrul acțiunii de control tematice mi-au fost repartizate 5 din cele 17 instituții financiar bancare la care au fost realizate controale, și anume: Banca Comercială Română, B.R.D. – Groupe Société Générale, First Bank (fosta Piraeus Bank), OTP Bank România, Raiffeisen Bank, acțiunile de control fiind finalizate în cursul lunii iunie 2024.

În cadrul acțiunilor de control au fost constatate abateri de la prevederile legale privind protecția consumatorilor, respectiv O.G. nr. 21/1992, privind protecția consumatorilor, și Legea nr. 363/2007, privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, astfel:

- acordarea și derularea de credite în cadrul cărora dobânda nu a fost stabilită ca fiind variabilă într-un mod complet, clar, precis și fără echivoc, cu nerespectarea legislației specifice privind protecția consumatorilor, iar singurul factor obiectiv pentru care a putut fi realizată verificarea, indicele financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, a cunoscut o evoluție în general descrescătoare, dar dobânzile au cunoscut în perioada de la data acordării creditului și până în luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, în general doar o evoluție în sensul majorării, astfel încât și în prezent dobânda este calculată dintr-un indice de referință financiar și o marjă a băncii majorată, iar soldul creditului/datoriei este majorat;

- calcularea și perceperea unor dobânzi variabile în cadrul creditelor ipotecare acordate în temeiul Legii nr. 190/1999 fără ca variația acestuia nu este legată de fluctuațiile unui indice de referință menționat în contract conform prevederilor Legii nr. 190/1999;
- perceperea de comisioane de gestionare/administrare cu Legii nr. 190/1999, privind creditele ipotecare astfel încât și în prezent se înregistrează un cost total al creditului și un sold al creditului/datoriei majorate;
- introducerea de comisioane de administrare în contracte;
- majorarea valorii comisionului de administrare prin includerea valorii comisionului de urmărire riscuri în cadrul acestuia, în cadrul actelor adiționale de aliniere la O.U.G. nr. 50/2010;
- perceperea unei dobânzi majorate față de cea prevăzută în contract;
- majorarea costului creditului prin majorarea marjei din cadrul formulei dobânzii;
- perceperea unei dobânzi variabile neprevăzute în mod clar în contract, banca implementând în mod unilateral și o marjă în cadrul formulei dobânzii, astfel încât dobânda a fost majorată, ceea ce determină un sold al creditului/datoriei majorat;
- nerespectarea prevederilor contractuale prin necalcularea dobânzii conform formulei prevăzute în contract după o anumită perioadă de timp;
- calcularea și perceperea unei dobânzi în funcție de o marjă care nu este inițial prevăzută în contract după o anumită perioadă de timp;
- calcularea și perceperea în prima lună de derulare a contractelor de sume de bani reprezentând dobândă suplimentară decât cea care ar fi trebuit calculată exact pentru perioada de de la tragerea creditului până la data primei scadențe;
- practică comercială incorectă, omisiune înșelătoare, în comercializarea către consumatori a creditelor în moneda franc elvețian (CHF), încheiate începând cu data intrării în vigoare a prevederilor Legii nr. 363/2007;
- comportament incorect față de consumatori prin realizarea unei practici comerciale abuzive, neloyală față de consumatori în comercializarea către consumatori a creditelor în moneda franc elvețian (CHF);
- practică comercială incorectă, acțiune înșelătoare, în comercializarea către consumatori a creditelor în moneda franc elvețian (CHF), prin prezentarea înșelătoare a valorilor mici ale dobânzilor în cadrul contractului, și perceperea ulterioară de dobânzi mai mari decât cele prevăzute în contract, pentru anumite tipuri de credite;

Toate abaterile de la prevederile legale constatate privesc elemente din cadrul contractelor ce țin de costul creditului (dobânzi, comisioane, etc), abateri ce se reflectă în prejudiciul creat consumatorilor.

Un fenomen aparte îl reprezintă creditele acordate în moneda CHF (franc elvețian) și niciun om normal nu ar putea fi insensibil la experiențele de viață descrise în cartea "*România sub teroare bancară*", editată la sfârșitul anului 2017 de către Grupul Clienților cu Credite în CHF iar un adevărat conducător al unei instituții publice ar fi trebuit să dispună supravegherea și controlul acestor produse financiare încă de la data acordării lor

sau cel târziu în anul 2015, anul în care francul elvețian s-a apreciat masiv într-o singură zi, și totuși conducerea Autorității a rămas impasibilă la efectele devastatoare ale acestor produse financiare asupra consumatorilor.

Practica comercială incorectă, omisiune înșelătoare, și comportamentul incorect al băncilor în comercializarea către consumatori a creditelor în moneda franc elvețian (CHF) au fost constatate prin:

- *omisiunea* în a informa consumatorii și *disimularea* privind caracteristica esențială de monedă de refugiu a francului elvețian (CHF) și riscurile previzibile unui credit acordat în această monedă, astfel încât un consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat, să înțeleagă funcționarea concretă a mecanismului financiar de schimb valutar în cazul acestei monede, respectiv riscul previzibil al contractării în această monedă și să evalueze astfel riscul consecințelor economice negative, potențial semnificative, cu nerespectarea obligației legale de informare prevăzută de Codul Consumului și a cerinței de transparentă a clauzelor contractuale așa cum este formulată în Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din data 10.06.2021 în cauza C-609/19;

- omisiunea în a informa consumatorii dublul risc valutar pe care trebuie să-l suporte în cazul contractării unui credit în franci elvețieni: riscul valutar în ceea ce privește deprecierea monedei naționale față de euro și riscul valutar în ceea ce privește deprecierea monedei euro față de CHF, doar primul risc valutar fiind de notorietate pentru un *consumator mediu*, risc care a influențat în mod semnificativ costul creditelor;

- omisiunea în a informa consumatorii privind existența unui risc de creștere semnificativă a principalului (creditului), prin raportare la moneda națională, în care erau încasate veniturile sau la euro, principala valută în România, în contextul previzibilei aderări la zona euro, cu influență, risc care a influențat în mod semnificativ costul creditelor;

- omisiunea în a informa consumatorii privind existența unui risc de creștere semnificativă a valorii ratelor lunare, prin raportare la moneda națională, în care erau încasate veniturile sau la euro, principala valută în România, în contextul previzibilei aderări la zona euro, cu influență, risc care a influențat în mod semnificativ costul creditelor;

- omisiunea în a informa consumatorii și disimularea și furnizarea într-o manieră neinteligibilă, ambiguă, privind riscul valutar în cazul monedei franc elvețian (CHF), care este pus în sarcina exclusivă și totală a consumatorului, în calitate de împrumutat, risc care a influențat în mod semnificativ costul creditelor;

- omisiunea în a avertiza împrumutații în mod explicit cu privire la existența riscurilor particulare, inerente, contractării unui împrumut în franci elvețieni, care erau de natură să aibă repercusiuni negative asupra executării ulterioare a contractului și asupra situației juridice a consumatorului;

- omisiunea în a informa consumatorii privind faptul că cheltuielile de subzistență, care servesc la *asigurarea existenței materiale*, nu au fost luate în calcul la evaluarea capacității de rambursare a creditelor, respectiv la evaluarea bonității;

- omisiunea în a informa consumatorii privind faptul că în cazul creditelor în cadrul cărora a fost prevăzută o perioadă de grație de 42 luni, evaluarea capacității de rambursare s-a realizat doar prin raportare doar la dobânda aferentă celor 36 luni și nu la rata lunară după terminarea perioadei de grație, cu valoare semnificativ mai mare, adăugându-se și principalul de plată;

- omisiunea în a informa consumatorii privind volatilitatea superioară a cursului valutar al francului elvețian (CHF) în comparație cu cursul valutar al altor valute, care se manifestă printr-un cost suplimentar plătit de consumatori pe întreaga perioadă de derulare a creditului prin schimbul valutar realizat în momentul efectuării plăților ratelor în moneda CHF;

- disimularea caracteristicii de monedă de refugiu a francului elvețian și a riscurilor previzibile unui credit acordat în această monedă, prin accentuarea, exagerarea de către bancă a beneficiilor valorilor mici ale dobânzii pentru creditele în CHF, față de creditele în EUR, disimulare care a determinat sau este susceptibil să determine un consumator mediu să ia decizia de încheiere a contractelor, pe care altfel nu ar fi luat-o;

Prin prisma prevederilor Legii nr. 296/2004, având în vedere alin. (9) din preambulul Directivei 2005/29/CE, ținând seama de Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-609/19, banca, în calitate de profesionist în domeniul financiar, avea obligația legală de a informa consumatorii complet, corect și precis privind caracteristica esențială a francului elvețian (CHF) de monedă de refugiu, astfel încât un consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat, să înțeleagă funcționarea concretă a mecanismului financiar în cazul acestei monede, respectiv riscul previzibil al aprecierii acesteia în perioade de criză, de incertitudine pe piață și să evalueze astfel riscul consecințelor economice negative, potențial semnificative, al acestei proprietăți a monedei creditului asupra obligațiilor sale financiare pe toată durata contractului.

Constatarea practicii comerciale incorecte, omisiune înșelătoare, în cazul acordării și derulării creditelor în moneda CHF (franc elvețian) a avut în vedere și *"Orientările privind implementarea/aplicarea Directivei 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale"*, document de Lucru al Serviciilor Comisiei Europene.

Practica comercială incorectă și comportamentul incorect al băncilor în acordarea și derularea creditelor în moneda CHF au fost constatate în contextul în care:

- având în vedere riscul financiar mai ridicat asociat serviciilor financiare și lipsa specifică de experiență a consumatorilor în acest domeniu, respectarea cerinței de diligență profesională prezintă o relevanță deosebită iar banca trebuia să aibă o deosebită grijă să acționeze cu standardul de competență și de atenție care poate fi așteptat în mod rezonabil de la un profesionist în acest domeniu de activitate comercială, conform Directivei 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale, în caz contrar consumatorii ar putea suferi consecințe economice importante;

- funcționarea concretă a mecanismului financiar de schimb valutar și măsura în care evoluează cursul de schimb al unei monede de refugiu scapă înțelegerii unui consumator mediu astfel încât banca trebuia să acorde o deosebită grijă și să acționeze cu standardul

de competență și de atenție care poate fi așteptat în mod rezonabil de la o bancă în vederea informării consumatorilor în acest sens;

- băncile nu au cunoscut limite ale mijloacelor de comunicare în vederea îndeplinirii obligației legale de punere la dispoziția consumatorilor a informațiilor;

- băncile în calitate de profesioniști în domeniul financiar aveau cunoștință de perioada de criză, unică în istorie, care a început în anul 2007, care previziona în mod cert deprecierea francului elvețian și totuși au continuat să acorde credite în franci elvețieni consumatorilor omițând și disimulând informația esențială privind caracteristica esențială de monedă de refugiu a francului elvețian (CHF) și riscurile previzibile unui credit acordat în această monedă;

- băncile nu au respectat prevederile contractuale de a pune efectiv la dispoziția consumatorilor, cel puțin în agenția/sucursala în cadrul căreia a fost acordat creditul, numerar în valuta franc elvețian (CHF), pe perioada de la data acordării creditului până la data tragerii creditului, în limita sumei pentru care nu era necesară programarea prealabilă;

- băncile erau conștiente la momentul acordării creditelor în moneda franc elvețian asupra faptului că această monedă în particular nu reprezintă o necesitate pentru consumatori, pentru care necesitatea erau disponibilitățile bănești la modul general;

- băncile nu au suportat risc valutar la constituirea surselor de finanțare bilanțiere în anii în care au fost acordate creditele în franci elvețieni și în anii ulterior acordării creditelor;

- băncile și-au acoperit riscul valutar privind francul elvețian în constituirea surselor de finanțare;

În urma constatării abaterilor au fost dispuse măsuri de remediere și aplicate sancțiuni contravenționale complementare, inclusiv privind restituirea către consumatori a sumelor rezultate ca fiind achitate în plus în urma implementării acestora, care a fost dispusă și pentru toate creditele pentru care a fost declarată scadența anticipată.

Măsurile au fost dispuse și pentru: toate creditele pentru care a fost declarată scadența anticipată, inclusiv pentru creditele cesionate; toate creditele pentru care a fost realizată conversia soldului prin încheierea unui act adițional (în cazul creditelor în CHF); toate creditele ajunse la termen sau pentru care a fost realizată rambursarea integrală anticipată în ultimele 6 luni de la încheierea procesului verbal.

Pentru cele 5 instituții financiare bancare pentru un număr total estimat de cel puțin 33600 credite au fost constatate abateri de la prevederile legale, fără a avea în vedere faptele contravenționale pentru care nu s-a realizat stabilirea exactă a numărului de contracte afectate, iar prejudiciul total creat consumatorilor este estimat la zeci de milioane de euro, în condițiile în care abaterile constatate privesc costul creditului.

Deși acțiunile de control la instituțiile financiare bancare care mi-au fost repartizate au fost finalizate în luna iunie 2024, iar conducerea Autorității a fost informată în acest sens, conducerea Autorității a refuzat și refuză în continuare să facă publice rezultatele acțiunilor de control.

Refuzul conducerii Autorității de a publica rezultatele acțiunii de control este reprezentativ privind modalitatea în care aceasta a înțeles și înțelege în continuare să-și exercite funcția publică de conducere, ignorând principiile de exercitare a funcției publice, urmărind orice alt interes în afara celui public, exercitând vremelnic funcția publică de conducere ca și cum ar deține Autoritatea pe persoană fizică.

Exact la fel precum acțiunile de control de fond la bănci privind contractele vechi au fost inițiate *doar atunci* când conducerea Autorității a considerat necesar, asemenea și publicarea rezultatelor acțiunilor de control, care privesc interesul public, se realizează *doar atunci* când conducerea Autorității consideră necesar, chiar dacă acestea privesc interesul public, o abordare care în mod evident nu are nimic de-a face cu principiile de exercitare a funcției publice dar reprezintă o realitate în cadrul Autorității.

Atunci când conducerea Autorității apreciază că este necesar, urmărind interesul personal și cel de grup, pot fi emise comunicate de presă în cadrul cărora să fie vizată activitatea doar a unui operator economic, precum o pizzerie din sectorul 4 al Capitalei, un hotel de pe litoral, etc.

Dar instrumentul comunicatului de presă a fost aprobat și folosit de către conducerea Autorității și în scop electoral cu încălcarea art. 431, alin. (3) și 436, alin. (2) și (3), lit. d) din OUG nr. 57/2019, privind Codul administrativ, conform cărora în exercitarea funcției publice, funcționarii publici trebuie să adopte o atitudine neutră față de orice interes personal, politic, și au obligația ca, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, să se abțină de la exprimarea sau manifestarea publică a convingerilor și preferințelor lor politice, să nu favorizeze vreun partid politic și să se servească de actele pe care le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor de serviciu pentru a-și exprima sau manifesta convingerile politice

De exemplu, știrea că ANPC prin direcția Centrul European al Consumatorilor (ECC Romania), a recuperat 225.000 de euro în favoarea românilor în prima jumătate a anului 2022 a fost prezentată online^{1,2} ca fiind o comunicare de presă a biroului de presă PSD, partidul politic aparținând actualului și fostului Președinte al Autorității, în cadrul celui de-al 2-lea site web sigla ANPC fiind alăturată siglei partidului, partidul politic fiind astfel asociat cu Autoritatea.

Președintele Autorității a refuzat să publice rezultatele acțiunilor de control realizate la instituțiile financiar bancare, deși privesc interesul public, dar cu încălcarea art. 431, alin. (3) și 436, alin. (2) și (3), lit. d) din OUG nr. 57/2019, privind Codul administrativ, Președintele Autorității a publicat pe pagina de Facebook postări electorale privind partidul politic PSD intercalate cu postări privind activitatea instituției.

Această practică de a posta pe contul personal de Facebook, cu încălcarea legii, date și informații privind activitatea instituțională este practică și de fostul Președinte al Autorității, actualul comisar șef adjunct CJPC Constanța și de Directorul Direcției Generale de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană (DGCSPA).

¹ <https://adevarul.ro/romania-alege/premiera-in-romania-sute-de-mii-de-euro-2379089.html>

² <https://www.gandul.ro/diverse/premiera-in-romania-in-mandatul-guvernului-ciolacu-anpc-recupereaza-225-000-de-euro-20269538>

Mă îndoiesc că conducerea Autorității realizează acest lucru din neștiință, în calitate de funcții publice de conducere ar trebui să cunoască legislația, cu atât mai mult Codul administrativ, prin urmare bănuiesc că este o formă de sfidare a legii.

În mod paradoxal fostul Președinte al Autorității, actualul comisar șef adjunct CJPC Constanța, realizează postări pe contul personal de Facebook și de Tik-Tok cu încălcarea propriei circulare nr. 5649 emise în data de 09.06.2022 prin care au fost interzise postările în social media (Facebook, Instagram, tik-Tok, etc) cu privire la activitatea instituțională.

Deși nu există procedură operațională în cadrul Autorității prin Ordinele ANPC nr. 659/2022 și nr. 742/2022 au fost stabilite reguli generale de comunicare în cadrul instituției, deși aceste reguli ar trebui reglementate printr-o procedură conform Ordinului S.G.G. nr. 600/2018, privind Codul controlului intern managerial, dar reglementarea procedurilor prin emiterea Ordinelor este adecvată stilului deja obișnuit al conducerii Autorității de a administra instituția ca și cum ar deține-o pe persoană fizică.

În cadrul Ordinului ANPC nr. 659/13.09.2022 este prevăzută regula ca în cazul tematicilor naționale de control, precum a fost tematica de control pe bănci inițiată în luna iulie 2023, se va realiza obligatoriu comunicarea rezultatelor de către ANPC la nivel național către presa centrală și ulterior, dacă este cazul, și la nivel regional și local, dar în cadrul Autorității nici principiile de exercitare a funcției publice nu sunt respectate, nici propriile Ordine administrative.

Pentru conducerea Autorității nu a contat faptul că drepturile și interesele a sute de mii de consumatori au fost afectate, acțiunile de control au putut aștepta ani de zile și nu s-au realizat conform unor principii obiective ci conform propriului interes, străin de interesul public.

Și cu cât a trecut timpul cu atât a scăzut numărul creditelor aflate în derulare, pentru care se pot dispune măsuri de remediere, în condițiile în care a crescut și numărul creditelor ajunse la termen sau pentru care a fost declarată scadenta anticipată și a fost inițiată executarea silită.

Fostul Președinte al Autorității, actualul comisar șef adjunct al Comisariatului Județean pentru Protecția Consumatorilor Constanța (CJPC Constanța), în ciuda prieteniei, recunoscută public, cu actualul Director al Direcției Generale de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană (DGCSPA), doar a mimat interesul public în cazul acțiunilor de control și supraveghere piață din domeniul financiar bancar, deși gravitatea aspectelor i-au fost aduse la cunoștință încă din cursul anului 2017, anul începerii activității în cadrul Autorității.

Personalul Autorității care a intrat în contact cu fostul Președinte al Autorității, actualul comisar șef adjunct CJPC Constanța, cunoaște faptul că atunci când dânsul are interes lucrurile nu trebuie realizate azi ci "ieri", metaforic vorbind pentru a exprima viteza în decizie și în reacție atunci când dânsul consideră necesar, or nu același aspect se poate reține și în cazul domeniului financiar bancar corespunzător creditelor vechi.

Funcțiile de Președinte al Autorității și de Director DGCSPA sunt funcțiile de conducere din cadrul Autorității care decid care sunt direcțiile de acțiune în cadrul

Autorității, funcții publice de conducere care doar au mimat interesul public în ceea ce privește acțiunile de control și supraveghere piață în domeniul financiar bancar în ceea ce privește contractele vechi, încheiate înainte de anul 2010, când anumite bănci au realizat o încălcare masivă a legislației privind protecția consumatorilor.

Pur și simplu ani de zile conducerea Autorității nu a binevoit să manifeste înțelegere pentru constatarea unor abateri evidente de la legislația specifică privind protecția consumatorilor în domeniul financiar bancar, precum: acordarea și derularea de credite cu o dobândă care nu a fost stabilită ca fiind variabilă într-un mod complet, clar, precis și fără echivoc; calcularea și perceperea unor dobânzi variabile în cazul creditelor ipotecare într-un mod expres interzis prin lege; majorarea dobânzilor și comisioanelor, etc.

Înțelegerea conducerii Autorității în domeniul financiar bancar este activată doar atunci când consideră că este necesar, conform propriului interes, cel puțin electoral sau preelectoral, precum a fost cazul acțiunilor de control din luna mai 2023 în cadrul cărora a fost constatată brusc, pentru toate băncile, o practică comercială înșelătoare cu privire la modul de calcul al ratelor, prin faptul că în cadrul graficului de rambursare rata era compusă în primii ani, în 25% principal de rambursat și 75 % dobândă.

Pentru a putea restabili echilibrul contractual, în cazul acțiunilor de control din luna mai 2023, conducerea Autorității, și nu comisarii din cadrul echipelor de control, a apreciat că este necesară măsura de emitere a unor noi grafice de rambursare, atât pentru creditele aflate în curs, cât și pentru cele viitoare, unde principalul creditului datorat să fie achitat de către consumatori în rate egale, pe întreaga perioadă de creditare, în raport cu dobânda aferentă creditului.

Deși fostul Președinte al Autorității, actualul comisar șef adjunct al CJPC Constanța, făcând parte împreună din echipa de control, a luat cunoștință încă din luna iulie 2020, în urma încheierii unui proces verbal încheiat în domeniul financiar, privind faptul că în cazul unui credit pentru care rambursarea se realizează lunar în anuități constante, anuitatea (rata lunară) este determinată în mod exact, strict matematic, proces verbal al cărui rezultat a fost deasemenea folosit în cadrul campaniei electorale din același an, totuși dânsul a considerat normal ca în cadrul acțiunilor de control din luna mai 2023 matematica să fie suspendată și să fie dispuse măsuri care matematic sunt imposibile a fi puse în practică.

Este ceva normal pentru conducerea Autorității ca matematica și înțelegerea să fie suspendate în funcție de propriul interes, străin de interesul public.

În luna mai 2023 conducerea Autorității s-a grăbit să publice rezultatele acțiunilor de control dar în cadrul acțiunilor de control inițiate în luna iulie 2023 Directorul DGCSPE m-a contactat în timpul campaniei electorale pentru alegerile locale de anul trecut, din luna iunie 2024, pentru a încheia rapid la bănci procese verbale de constatare a contravenției, urmând ca ulterior să fie încheiate procese verbale finale de constatare a contravențiilor, ceea ce este contrar procedurii cadru de supraveghere și control, contrar principiilor de exercitare a funcției publice și contrar și propriilor principii, astfel încât comunicarea proceselor verbale s-a realizat către structura centrală după finalizarea

procesului electoral pentru a evita folosirea rezultatelor acțiunilor de control în scop electoral.

Deși fostul Președinte al Autorității, actualul comisar șef adjunct CJPC Constanța, a fost rugat personal să se implice personal, în condițiile în care cunoștea aspectele încă din anul 2017, acesta a refuzat să se implice și a autorizat transmiterea în data de 22.09.2022 a unui răspuns semnat de vicepreședinte, actualul Președinte interimar al Autorității, în cadrul căruia se realizează apologetica inacțiunii Autorității în domeniul financiar bancar, se evită răspunsul punctual al celor sesizate și se finalizează prin reiterarea ipocrită a deschiderii față de orice propunere, când se cunoștea de ani de zile că propunerea este realizarea de controale tematice de fond la bănci privind contractele de credit vechi.

“Dacă fie și unui singur consumator i-a fost dată întreaga viață peste cap, ca urmare a dorinței acestuia de a-i fi mai bine, suntem obligați să îi fim alături!” afirma fostul Președinte al Autorității în cadrul unui comunicat de presă³ emis în luna mai 2023.

Ciudat cum amintirea obligației de a-și îndeplini atribuțiile lovește *după ani de zile* conducerea Autorității *doar atunci* atunci când aceasta consideră necesar, când deja este prea târziu pentru majoritatea consumatorilor.

În condițiile refuzului Președintele Autorității de a comunica și de a publica rezultatele acțiunilor de control tematice pe bănci inițiate în luna iulie 2023 în temeiul Legii nr. 544/2001 a fost transmisă o solicitare către ANPC în acest sens.

Din analiza răspunsului primit s-a constatat că în continuare există consumatori pentru care în continuare drepturile și interesele le sunt încălcate, și este cazul cel puțin al unui număr estimat de mii de consumatori (aproximativ 8000 erau în anul 2019) ale căror contracte de credit au fost cesionate de către Bancpost S.A. către Eurobank Ergasias S.A. din Grecia deși conducerea a fost anunțată de faptul că nu s-a realizat verificarea respectării prevederilor legale în cazul acestui operator economic.

Bancpost reprezintă una din băncile care a încălcat masiv legislația specifică privind protecția consumatorilor, acordarea și derularea de credite în cadrul cărora dobânda nu a fost stabilită ca fiind variabilă într-un mod complet, clar, precis și fără echivoc, calcularea și perceperea unor dobânzi variabile în cazul creditelor ipotecare cu nerespectarea Legii nr. 190/1999, etc, fiind doar câteva din abaterile constatate în cadrul activității de control.

Totodată nici abordarea creditelor acordate și derulate în moneda CHF (franc elvețian) nu s-a realizat în mod unitar în cadrul acțiunilor de control existând în continuare consumatori (cel puțin clienți ai Eurobank Ergasias S.A., EXIM Banca Românească S.A., Credit Europe Bank S.A.) cărora le-au fost acordate credite în moneda CHF (franc elvețian) și care sunt în continuare afectați deși această acțiune tematică de control ar fi trebuit să fie cea care să încheie odată pentru totdeauna capitolul privind protecția consumatorilor referitor la creditele vechi acordate înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 50/2010.

Deasemenea nici abordarea privind aplicarea măsurilor dispuse, prin prisma contravenției continue, nu a fost abordată unitar în cazul unei instituții financiar bancare⁴

³ <https://anpc.ro/anpc-sanctioneaza-11-banci-din-romania/>

fiind dispuse măsuri pentru 89.636 contracte de credit, în condițiile în care doar 3750 credite erau în derulare (restul fiind închise ca urmare a executării de către părți a obligațiilor ce le revin, prin urmare se ridică întrebarea dacă fapta contravențională este continuă pentru contractele de credit încetate cu mai mult de 6 luni).

Deși am finalizat acțiunile de control la bănci, conducerea Autorității pe lângă faptul că a refuzat să publice rezultatele acțiunilor de control, nici nu și-a respectat promisiunea de a iniția, în urma finalizării acțiunilor de control, prin intermediul partidului politic de care aparțin, demersuri legislative pentru a veni în sprijinul consumatorilor care sunt în continuare afectați cel puțin privind creditele acordate în moneda CHF.

Conform informațiilor transmise de bănci în cadrul acțiunilor de control inițiate în luna iulie 2023 au existat bănci care până în anul 2010 (anul intrării în vigoare a OUG nr. 50/2010) au acordat consumatorilor peste un milion de credite, din care pentru doar câteva zeci de mii de credite au fost constatate abateri de la prevederile legale și au fost dispuse măsuri în urma acțiunilor de control inițiate în luna iulie 2023, după ani de zile ..

Conducerea Autorității a acționat cu nerespectarea prevederilor art. 430 din Codul administrativ conform căroră *funcționarii publici au obligația ca prin actele și faptele lor să promoveze supremația legii, să respecte Constituția și legile țării, statul de drept, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor în relația cu administrația publică, precum și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale în conformitate cu atribuțiile care le revin, cu aplicarea normelor de conduită care rezultă din îndatoririle prevăzute de lege.*

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, în calitate de Autoritate a Statului ce are ca atribuție principală controlul respectării dispozițiilor legale privind protecția consumatorilor și apărarea drepturilor legitime ale acestora, inclusiv în cazul prestării de servicii financiare, a protejat interesele instituțiilor de credit în detrimentul intereselor consumatorilor din România, cu încălcarea principiului *legalității și a bunei administrări.*

În sprijinul celor prezentate anexez Nota de fundamentare.

Funcționar public,
Dumitru Manțu

Data,
07 februarie 2025

⁴ <https://www.profit.ro/povesti-cu-profit/financiar/banci/ultima-ora-ing-bank-obligata-de-anpc-sa-recalculeze-dobanzile-la-zeci-de-mii-de-credite-banca-acuza-un-impact-de-346-milioane-de-lei-si-291-000-de-ore-de-munca-21840715>